

"Kansallispuisto jolla ei ole vertaa!"

®

Urho Kekkosen kansallispuisto

KÄVIJÄTUTKIMUS

2017 • TIIVISTELMÄ

METSÄHALLITUS | LUONTOPALVELUT

Kiilopäältä Rautulammelle menevällä reitillä nouseaan ylös Raututuntureille.

Sisällysluettelo

<i>Johdanto – Mieli erämaahan</i>	3
<i>Kartta</i>	4
<i>Käyntimäärät</i>	5
<i>Kävijätutkimuksen aineiston keruu</i>	6
<i>Kävijärakenne</i>	7
<i>Pääasialliset aktiviteetit</i>	8
<i>Käyntien alueellinen jakautuminen</i>	9
<i>Käynnin tarkoitus</i>	10
<i>Kävijöiden ennakko-odotukset</i>	11
<i>Palveluiden käyttö ja laatu</i>	12
<i>Kävijätyytyväisyysindeksi</i>	13
<i>Paikallistaloudelliset vaikutukset</i>	14
<i>Terveys- ja hyvinvointivaikutukset</i>	15

METSÄHALLITUS

TYÖRYHMÄ: Kristiina Aikio, Joel Erkkonen, Satu Heikkinen, Ari Kukkala, Kirsi Kuusisto, Aini Magga, Kirsti Magga, Pasi Nivasalo, Nina Raasakka, Tarja Tuovinen, Anu Virtanen

ASIAKKAIDEN KOMMENTIT: Kaikki lainaukset ovat kävijätutkimuksen vapaan palautteen kommentteja.

TAITTO: Pasi Nivasalo
Metsähallitus, Vantaa, 2018

Mieli erämaahan

Tunne laajojen kairojen sekä tuntureiden tarinat ja patikoi illaksi tuvan lämpöön. Vaeltajan haaveet täyttävä kansallispuisto sijaitsee aivan Saariselän palveluiden kupeessa. Näissä avarissa maisemissa on myös joulupukin koti, mystinen Korvatunturi.

Pinta-alaltaan Suomen toiseksi suurin kansallispuisto tarjoaa kävijöille upeita luonnonnähtävyyksiä ja kiinnostavia kulttuurihistoriallisia kohteita.

Urho Kekkosen kansallispuiston profiili

URHO KEKKOSEN KANSALLISPUISTO 2017

Urho Kekkosen kansallispuistoa hoitaa Metsähallituksen luontopalvelut.

PERUSTAMISAJAN-KOHTA

Urho Kekkosen kansallispuisto perustettiin vuonna 1983 suojelemaan Metsä-Lapin ja Perä-Pohjolan arvokasta metsä-, suo- ja tunturiluontoa sekä turvaamaan luontaiselinkeinojen, kuten porotalouden, säilymistä.

SIJAINTI

Pohjois- ja Itä-Lapissa. Inarin, Savukosken ja Sodankylän kuntien alueella.

PINTA-ALA

- pinta-alaltaan Suomen toiseksi suurin kansallispuisto: n. 2550 km.²

- kansallispuiston alue jaetaan retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen sekä syrjävyöhykkeeseen.

KÄYNTIMÄÄRÄ

- kansallispuisto 335 000 (2017)
- Saariselän matkailukeskus 341 107 (yöpymiset 2016)

KANSALLISPUISTON PALVELUT

- merkittyjä reittejä n. 200 km, Luontopolkuja Tankavaarassa (1–7 km), teemareittejä Saariselällä ja Kiilopäällä (1–21 km), Nuortin retkeilyreitti (ren-gasreitti 40 km), historiallinen Ruijanpolku (35 km yhteen suuntaan), Kemihaara – Korvatunturinmurusta -retkeilyreitti (18 km yhteen suuntaan)
- 17 autiotupaa, 13 varaustupaa, 2 avointa kammia, 4 varaus-

kammia, 7 päivätupaa ja 2 vuokratupaa

- 27 kotaa ja laavua, noin 80 tulentekopaikkaa, 3 keittokotia, 6 yleistä saunaa
- Saariselän palvelukeskus Kiehi-nen, Tankavaaran Luontokeskus, Savukosken opastuskeskus Korvatunturi, Tapahtumatupa Aurora

KÄYTTÖMUODOT

Luonnonsuojelu, luontomatkailu, luonnon virkistyskäyttö, porotalous, tutkimus.

Urho Kekkosen kansallispuisto perustettiin suojelemaan Metsä-Lapin ja Perä-Pohjolan arvokasta metsä-, suo- ja tunturiluontoa sekä turvaamaan perinteistä retkeilyä ja luontaiselinkeinoja, kuten porotaloutta.

SUOMEN SUOSITUIMPIA KANSALLISPUISTOJA

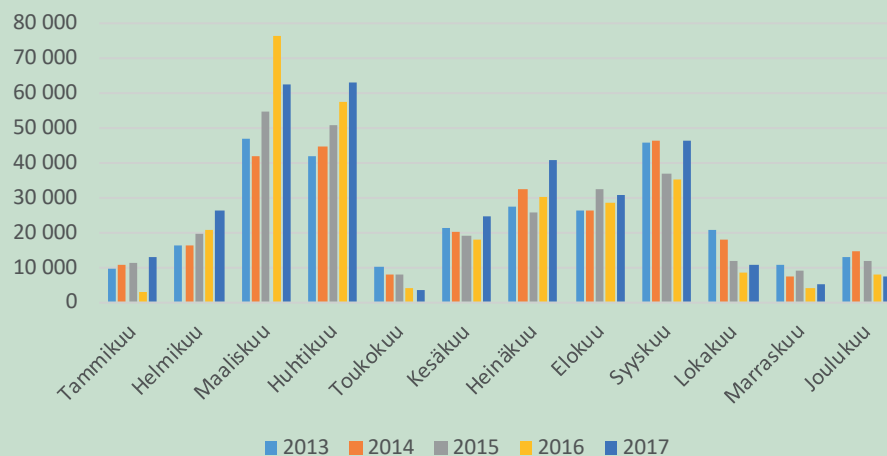
Retkeilijät ovat suosineet Koilliskairaa 1950-luvulta asti, vaikka kävijöiden määrä oli tuolloin vielä suhteellisen pieni. Kansallispuiston perustamisen jälkeen alueen suosio retkeilijöiden keskuudessa kasvoi entisestään.

Vuonna 2017 Urho Kekkosen kansallispuistoon tehtiin noin 335 000 käyntiä ja se oli käyntimäärältään Suomen toiseksi suosituin kansallispuisto. Eniten kävijöitä puistossa vieraillee maaliskuu-, huhti- ja syyskuussa. Käyntimääriä seurataan jatkuvasti maastossa olevilla elektronisilla kävijälaskureilla. Retkeilypalveluiden suunnittelussa kävijävirtoja ohjataan siten, että kasvu tapahtuu kestäväällä pohjalla sekä luonnonarvojen että retkeilijöiden viihtyisyyden kannalta.

Urho Kekkosen kansallispuiston käyntimäärät vuosina 2013–2017. Vuonna 2017 käyntejä oli yhteensä 335 000.

Urho Kekkosen kansallispuiston käyntimäärät

Käynnit 2013–2017 kuukausittain

KUVA: INARI-SÄÄRISELKÄ MATKALIIU OY

”Joskus taas uusi vaellus näissä maisemissa!”

KÄVIJÄTUTKIMUKSEN AINEISTO KERÄTÄÄN MAASTOSSA

Metsähallitus tekee yhdenmukaisia kävijätutkimuksia suosituilla suojelu-, historia- ja retkeilyalueilla. Tietoja on kerätty lähes kaikista kansallispuistoista, ja tutkimukset on tarkoitettu toistamaan viiden vuoden välein.

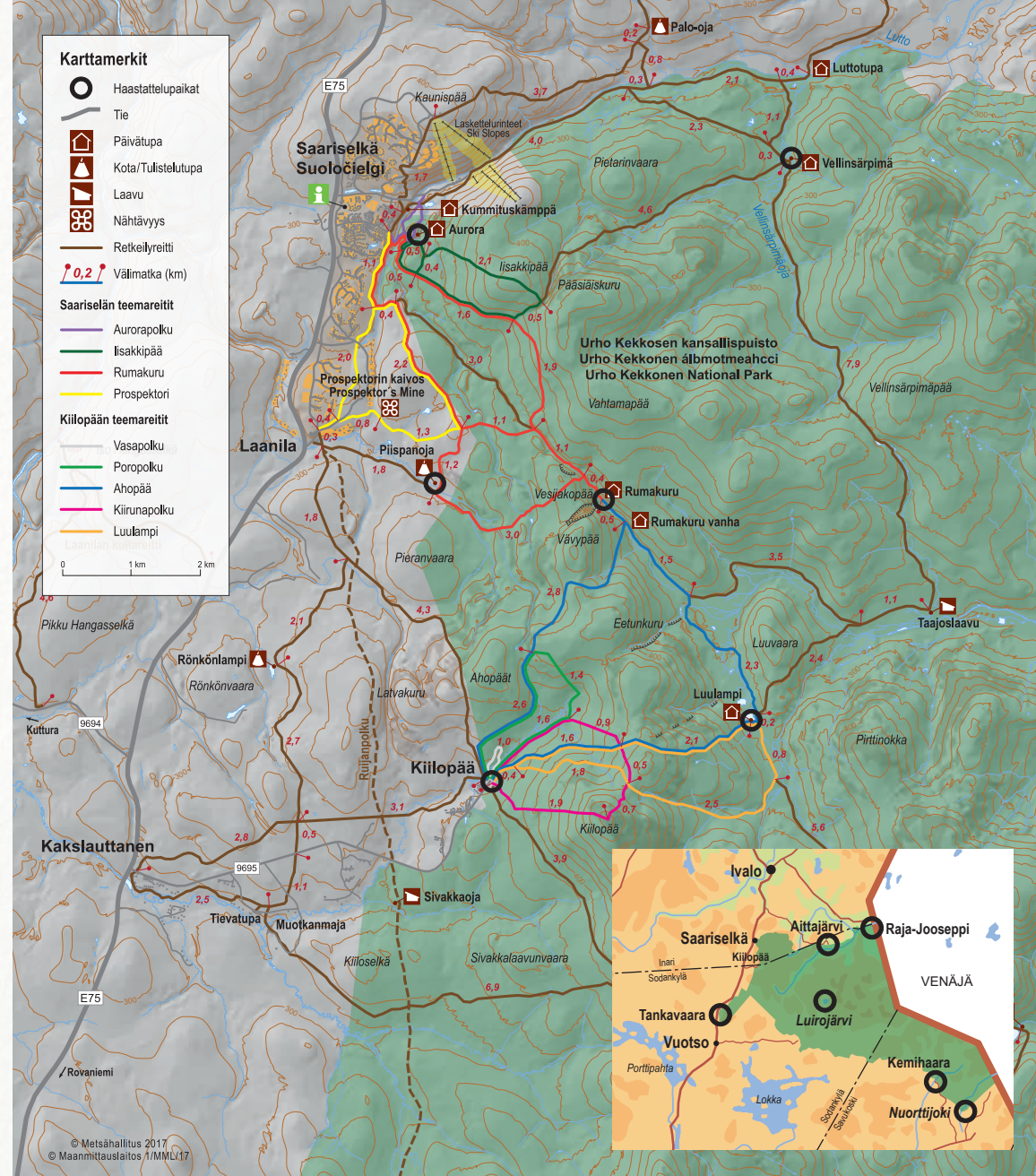
Kävijätutkimus antaa meille ja matkailuyrityksille tärkeää tietoa puiston kävijöistä, heidän toiveistaan ja kiinnostuksen kohteistaan. Tulokset auttavat meitä parantamaan kansallispuiston palveluja ja lisäämään matkailualueen vetovoimaa.

Urho Kekkosen kansallispuiston kävijätutkimuksen aineisto kerättiin 20.2.–29.9.2017. Haastattelupaikat ja niille määritelty tavoite vastausten määrästä määriteltiin etukäteen kävijävirtojen jakautumisen perusteella. Vastauksia kertyi yhteensä 1960 kpl.

Vastanneista 91 % oli kotimaisia matkailijoita ja 3 % paikallisia asukkaita. Ulkomaisia matkailijoita oli 6 % ja he edustivat 20 eri kansallisuutta.

Haastattelupaikat ja vastausten jakautuminen

Haastattelupaikka	Vastausten määrä	Tavoite
Kiilopään portti	378	19
Luulampi	331	17
Rumakuru	316	16
Vellinsärpimä	233	12
Aurorapolku	229	12
Luirojärvi	139	7
Piispanoja	106	5
Tankavaara	74	4
Nuorttijoki	51	3
Kemihaara	47	2
Aittajärvi	38	2
Raja-Jooseppi	18	1
Yhteensä	1 960	100

Haastattelupaikat.

"Kansallispuistot ovat oikeita aarreaittoja oman luontosuhteen muodostumiselle."

KANSALLISPUISTON KÄVIJÄKUNTA ON VARTTUNUTTA VÄKEÄ

Urho Kekkosen kansallispuiston kävijä on yli 50-vuotias ja saapuu hiihtämään maalis-huhtikuussa. Kävijä viipyy kansallispuistossa keskimäärin neljä tuntia.

Iäkkäitä kävijöitä on jo yli neljännes. Kävijät toivovatkin kansallispuistoon entistä enemmän esteettömiä reittejä ja rakenteita vastaamaan ikäihmisten tarpeisiin.

Perheen tai ystävien seurassa

Puistossa vieraillaan useimmiten oman perheen tai ystävien kanssa. Tyypillisimpiä ovat pienet 2–5 hengen seurueet. Yksin puistoon saapuu noin 9 % kävijöistä.

”Paras matkailukohde minulle ja perheelleni!”

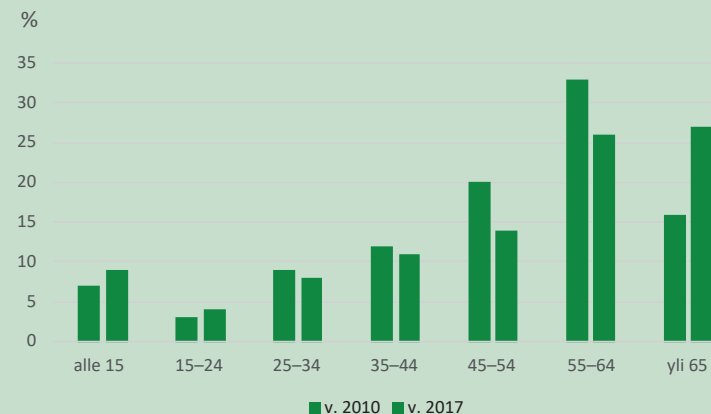
Urho Kekkosen kansallispuiston kävijä

Keski-ikä	54 vuotta
Sukupuoli	Naisia 54 %, miehiä 46 %
Vuodenaika	Kesällä-syksyllä 41 %, talvella 59 %
Retken kesto	päiväkävijä 4 tuntia, vaeltaja noin 6 vrk

KUVA: PERTTI TURUNEN

Kävijöiden ikärakenteen muutos v. 2010–2017

ERÄMAAN TUNTUA KAIKILLE

Urho Kekkosen kansallispuistossa erämaan tunteen voi kokea niin pitkillä vaelluksilla kuin myös patikoimalla, hiihtämällä tai pyöräilemällä aivan Saariselän kupeessa sijaitsevalla päiväretkeilyalueella.

Kävijät harrastavat Urho Kekkosen kansallispuistossa useimmiten murtomaahiihtoa ja kävelyä. Useimmat osallistuvat käynnillä 1–3 aktiviteettiin. Luonnon tarkkailua ja retkeilyä harrastaa noin kolmannes kävijöistä.

Pyöräilyn suosio kasvaa

Kansallispuiston uusi järjestyssääntö mahdollistaa aiempaa laajemmin pyöräilyn kansallispuiston maastoon merkityillä ulkoilureiteillä. Pyöräily nousi tutkimuksessa kuudenneksi tärkeimmäksi aktiviteetiksi silloin, kun pyydettiin nimeämään vain yksi haastatteluhetken käynnin tärkein aktiviteetti.

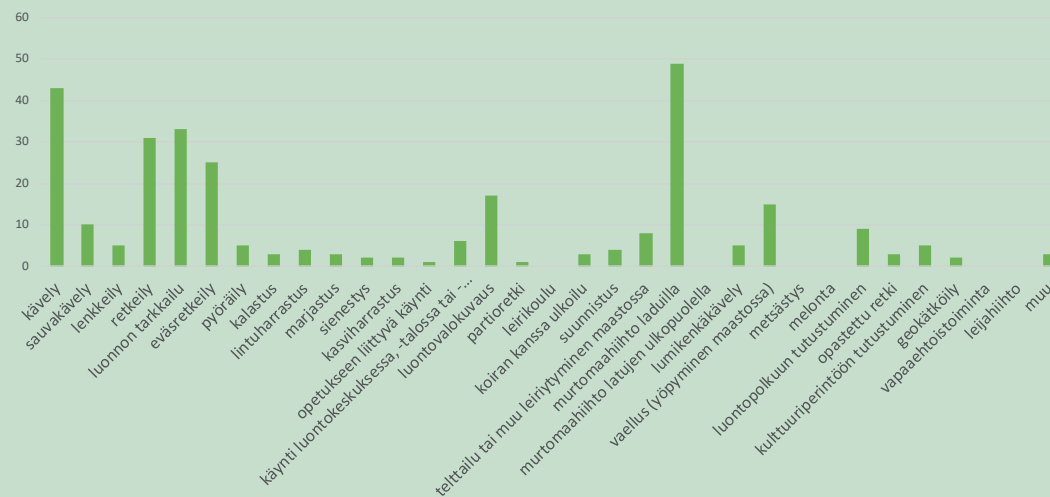

KUVA: TAPIO TÄNYS

KUVA: PIRIO SEURAJÄRVI

Pääasialliset aktiviteetit joihin kävijät osallistuivat

TUNTURITUPIEN LÄMPÖÄ VAELTAJALLE JA HIIHTÄJÄLLE

Merkityt reitit sijaitsevat matkailukeskusten lähialueilla, vaatimaan eräretkeilyyn soveltuvat maaniesti puiston keski- ja itäosat.

Suurin osa kävijöistä vierailee Saariselän ja Kiilopään lähialueella. Suosituimpia erämaakohteista ovat puiston keskiosat (Luirojärvi, Sokosti).

Käyntien alueellinen jakautuminen

Käyntikohde	kpl	%
Saariselän lähialue	1 445	74
Kiilopään lähialue	1 331	68
Puiston keskiosat (esim. Luirojärvi, Sokosti)	205	11
Tankavaara	174	9
Puiston pohjoisosat (esim. Aittajärvi, Raja-Jooseppi)	126	6
Puiston kaakkoiskulma (esim. Kemihaara, Nuortti)	109	6
Puiston itäosat (esim. Kiertämä, Anteri, Jauru)	72	4
Puiston eteläosat (esim. Orponen, Marivaara)	12	1
muualla	41	2
Vastanneita yhteensä	1 949	

(vastaajilla oli mahdollisuus valita käyntikohteeksi useampi paikka)

KUVA: MATTI KOUTONEN / VASTAVALO.FI

Vaeltajia neljännes

Urho Kekkosen kansallispuiston kävijätutkimukseen osallistuneista päiväkävijöitä oli 74 %. Noin neljännes yöpyi kansallispuiston alueella. Suosituin yöpymispaikka on oma majoite (esim. telttä). Autiotuvissa yövytään lähes yhtä usein.

Urho Kekkosen kansallispuistossa liikutaan omin voimin noin 18 km yhtä käyntikertaa kohden. Suurin osa vastaajista liikkuu hiihtäen ja patikoiden. Pisimpiä matkoja liikutaan hiihtäen ja pyöräillen. Omin voimin liikuttiin vuonna 2017 yhteensä noin 6 miljoonaa kilometriä. Tämä vastaa suunnilleen yhtä pitkää matkaa kuin kuljettaisiin lihasvoimin 150 kertaa maapallon ympäri.

”Arvostukseni ilmaista ja hyvin huollettua autiotupaverkostoa kohtaan on suuri”

MAISEMAT JA LUONTO VETOVOIMANA

Tärkeimpinä syinä Urho Kekkosen kansallispuistossa vierailuunsa kävijät pitävät maisemia, luonnon kokemista, rentoutumista, olemista poissa melusta saasteista ja henkistä hyvinvointia. Myös yhdessäolo oman seurueen kanssa on erittäin tärkeää yli puolelle kävijöistä. Harvinaisempia motiiveja ovat tutustuminen uusiin ihmisiin ja jännityksen kokeminen.

Tärkein matkakohde

Suurimmalle osalle kävijöistä Urho Kekkosen kansallispuisto on matkan ainoa tai tärkein kohde. Yksi matkan ennalta suunnitelluista kohteista Urho Kekkosen kansallispuisto on kolmasosalle kävijöistä. Vain 4 % kävijöistä poikkeaa kansallispuistoon ennalta suunnittelematta. Matkan pääkohde on tällöin tyypillisimmin Saariselkä.

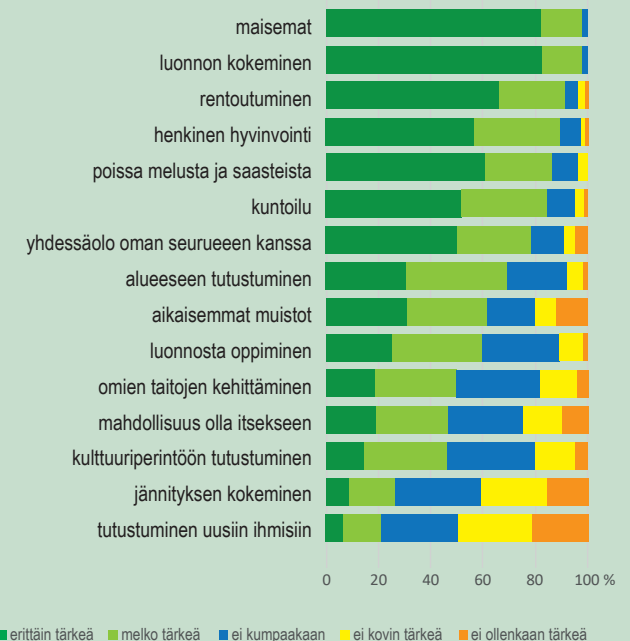

KUVA: PASTI NIVASALO

KUVA: PASTI NIVASALO

Käynnin tarkoitus – Virkistysmotiivit

KANSALLISPUISTO TÄYTTÄÄ KÄVIJÖIDEN ODOTUKSET

Kävijöiden ennakko-odotukset Urho Kekkonen kansallispuiston luonnonympäristöstä, harrastusmahdollisuuksista ja reiteistä sekä rakenteista täyttyivät erittäin hyvin.

Parhaiten odotukset täytti luonnonympäristö, jonka vastaavuus odotuksiin sai keskiarvon 4,71 asteikolla yhdestä viiteen. Mihinkään kohtaan ei annettu vastausta ”erittäin huonosti”.

Odotukset	Keskiarvo
Luonnonympäristö	4,71
Harrastusmahdollisuudet	4,44
Reitit ja rakenteet	4,46

KUVA: PASI NIVASALO

Paljon vakiokävijöitä

Tutkimukseen osallistuneista 77 % oli käynyt Urho Kekkonen kansallispuistossa aiemmin. He olivat vierailleet puistossa keskimäärin noin 10 kertaa viimeisen viiden vuoden aikana. Käynti Urho Kekkonen kansallispuistossa innosti myös vastaajia vierailemaan alueella uudestaan.

”Tilan laajuus, näköalat kauas, puhdas luonto, hiljaisuus, ilma tuntuu happirikkaamalta kuin ruuhka Suomessa.”

KUVA: TAPIO TYNYS

RETKEILYPALVELUT HYVIN HOIDETTU

Kävijät pitävät palveluiden nykyistä määrää hyvänä.

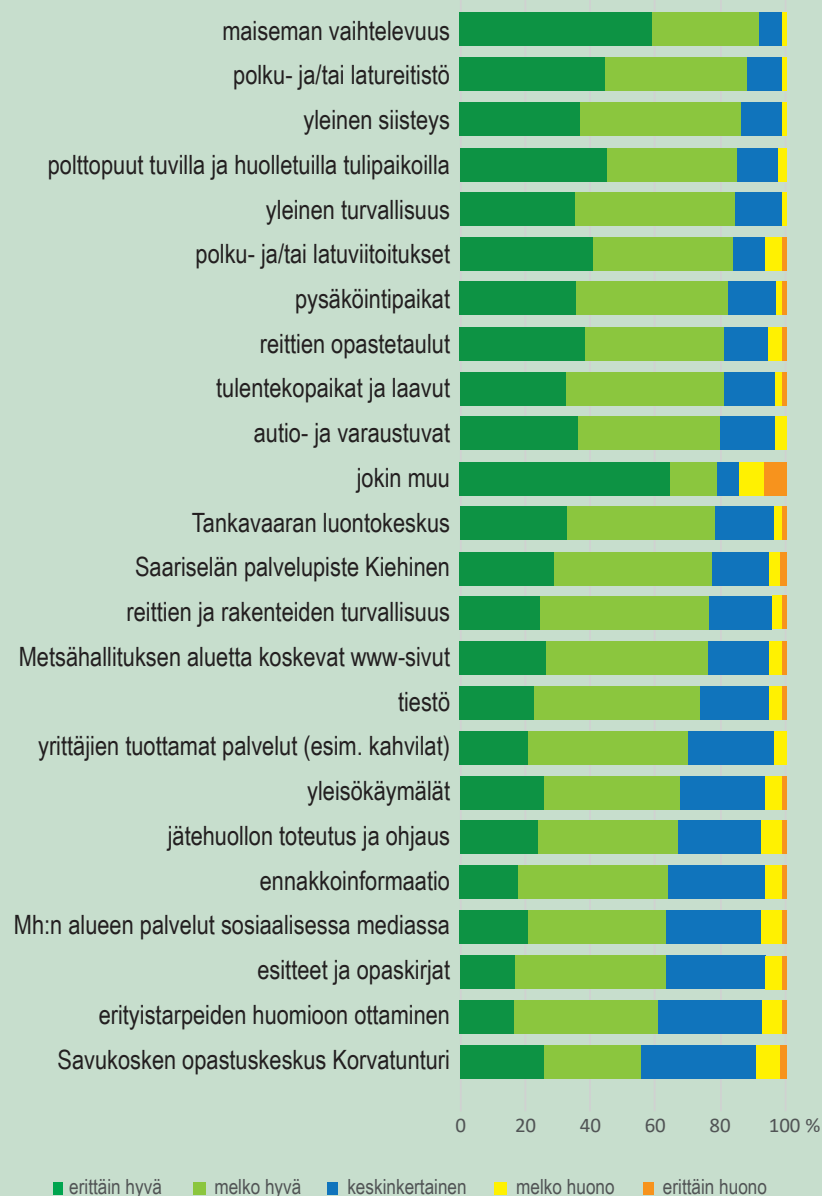
Tyytyväisimpiä vastaajat olivat maiseman vaihtelevuuteen, polku- ja latureitistöön sekä polttopuuhuoltoon. Myös polku- ja latuviitoitukset, yleinen siisteys ja turvallisuus sekä pysäköintipaikat saivat kiitosta. Vapaassa palautteessa esille nousi huoli siitä, että monet rakenteet ovat jo vanhoja ja kaipaivat kunnostusta tai uusimista. Erityisesti pitkospuita pidettiin keskimäärin huonokuntoisina.

Retkeilypalveluita parannettu viime vuosina

Edellisen kävijätutkimuksen jälkeen Urho Kekkosen kansallispuiston palveluita on parannettu usean eri hankkeen avulla. Reittien kunnostaminen ja palvelurakenteiden parantaminen näkyy kävijätyytyväisyyden nousuna.

Palveluiden käyttö ja laadun arviointi

TYYYTYVÄISIÄ KÄVIJÖITÄ

Kävijätyytyväisyysindeksi on luku, joka on laskettu seuraavien osatekijöiden keskiarvona: mielipiteet palveluista ja ympäristön laadusta, ennako-odotusten toteutuminen ja käyntiä häirineet tekijät.

”Kiitollinen tästä kaikesta”

Urho Kekkosen kansallispuiston valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,25. Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa. Indeksillä on käyttökelppoinen valtakunnallisissa vertailuissa ja kuvaa karkealla tasolla kävijöiden yleistä tyytyväisyyttä kyseiseen käyntiinsä kansallispuistossa. Vuoden 2010 kävijätutkimuksessa saatu kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,15. Kävijätyytyväisyys on siis parantunut entisestään kuluneen 7 vuoden aikana.

Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa. Indeksillä on käyttökelppoinen valtakunnallisissa vertailuissa ja kuvaa karkealla tasolla kävijöiden yleistä tyytyväisyyttä kyseiseen käyntiinsä kansallispuistossa.

KUVA: AINI MAGGA

”Uskomattoman hienosti järjestetyt retkeilyolosuhteet ja yhteistyö näkyy!”

KANSALLISPUISTO TUOTTAA HYVINVOINTIA LÄHIALUEILLE

Vastaajat arvioivat kuluttaneensa käynnillään keskimäärin 101 euroa. Puistossa tai sen lähialueilla yöpyneet arvioivat kuluttaneensa keskimäärin 97 euroa ja päiväkävijät 165 euroa.

Kansallispuiston kävijät käyttivät keskimäärin eniten rahaa majoittumiseen. Toiseksi eniten rahaa kulutettiin ruoka- ja vähittäiskauppaostoksiin sekä kahviloihin ja ravintoloihin.

Urho Kekkosen kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat vuoden 2017 käyntimäärällä laskettuina noin 36,6 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset noin 366 henkilötyövuotta. Kansallispuiston lähialueen ulkopuolelta saapuvat kotimaan matkailijat tuottavat euromääräisesti selvästi suurimman tulovaikutuksen.

Kansallispuiston kävijöiden rahankäytön vaikutukset paikalliseen talouteen ja työllisyyteen (2017).

Urho Kekkosen kansallispuiston paikallistaloudelliset vaikutukset

Kokonaisvaikutus		Minimivaikutus *	
Milj. €	HTV	Milj. €	HTV
36,6	366	22,4	224

* Minimivaikutus kuvaa niiden kävijöiden rahankäytön vaikutuksia paikalliseen talouteen ja työllisyyteen, joille Urho Kekkosen kansallispuisto oli matkan tärkein tai ainoa kohde.

KUVA: PERTTI TURUNEN

HYVINVOINTIA LUONNOSTA

Kävijätutkimukseen on hiljattain lisätty kysymyksiä kartoittamaan kävijöiden kokemia terveys- ja hyvinvointivaikutuksia.

Kansallispuistokäynnistä hyvää oloa pitkäksi aikaa

Vastaajista keskimäärin noin 90 % oli sitä mieltä, että kansallispuistokäynnin aiheuttamat positiiviset terveys- ja hyvinvointivaikutukset ulottuvat myös käynnin jälkeiseen aikaan. Psykkisten vaikutusten arvioitiin kestävän pisimpään ja yli puolet kävijöistä vastasi niiden kestävän vielä pitkään käynnin jälkeen.

Hyvinvointia sadoilla euroilla

Kävijät arvottivat kansallispuistokäynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset keskimäärin 638 euron arvoiksi. Vastanneiden antamat rahalliset arvot vaihtelivat yhdestä eurosta 3 000 euroon. Arvojen mediaani oli 300 euroa, jota voidaan pitää luotettavimpana arviona kuvaamaan kansallispuistokäynnin terveyshyötyjä.

Hyvinvoinnin lisääntyminen terveyden osa-alueilla	Arviointi, %					Keskiarvo (1-5)
	Täysin eri mieltä	Jonkin verran eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi (esim. työkyvyn edistyminen, ihmissuhteiden lujittuminen)	0	2	14	38	45	4,26
Psyykkinen hyvinvointini lisääntyi (esim. tyytyväisyys elämään, mielialan kohentuminen, henkisestä uupumuksesta palautuminen, uuden oppiminen)	0	1	8	35	56	4,44
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi (esim. fyysisen kunnon ylläpito ja hyvä olo, uusien taitojen omaksuminen,)	0	1	6	30	56	4,55

Kävijätutkimukseen vastanneiden kokemukset hyvinvoinnista käynnillään Urho Kekkosen kansallispuistossa.

”Se vaikutus mikä näillä on niin fyysiseen kuin psyykkiseen terveyteen tulee kyllä kansantalouteen tavalla tai toisella takaisin.”

MIELI ERÄMAAHAN

METSÄHALLITUS | LUONTOPALVELUT

Etukannen kuva: Pasi Nivasalo, Saariselän tunturit Kiilopäältä itään päin katsottuna.
Takakannen kuva: Tapio Tynys, Aamuhetki Luirojärvellä.